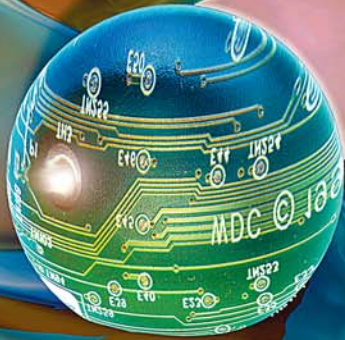
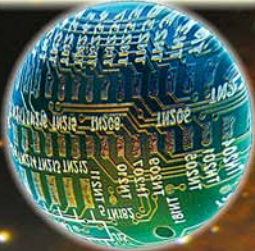

БОГ

УМ

САЩ

света буквално не остава място за Бога. При по-внимателен анализ обаче тази представа се оказва смесица от научни и светогледни позиции. Тя съдържа твърдения, абсолютно необосновани от естественонаучната методика (която въз основа на експерименти създава теории). Така на материята се приписват свойства, изконно присъщи само на Бога: абсолютност, вечност, неизменност.

Новата представа за света

Но в първата четвърт на XX век учените съществено променят представата си за света. В същото време се налага по-сериозно да се замислят за последствията и ограничеността на естественонаучните твърдения. Новите експерименти и наблюдения довеждат до революционни промени в представата за материята и за законите на природата: материята губи абсолютния си, статичен характер; не се възприема като вечна и непреходна. Атомите (от гръцки - "неделим") в противоречие със смисъла на думата се оказва делими. Те се състоят от т. нар. елементарни частици - протони,

Често се твърди, че естествените науки опровергават съществуването на Бога. Но в последно време отново се разгаря дискусия за съвместното съществуване на науката и вярата. Почти всички средства за масова информация се включиха в спора във връзка с учението за сътворението на света и теорията за еволюцията на Ч. Дарвин. В САЩ по данни на "Ню Йорк таймс" 40 % от анкетираните биолози, физици и математици вярват в Бога. Сп. "IDEA" помоли естествоизпитателя Петер Хегеле, професор по физика от университета в град Ум, да изложи позицията си по този въпрос.

9 о началото на XX век мнозина учени са предполагали, че от Бога няма нужда. Според светогледа на новото време, възникнал заедно с Просвещението, материята е напълно достъпна за науката, а откритите до този момент природни закони са абсолютно реални и ненарушими. Няма изключение от правилата. Светът се възприема като машина, която работи по точно установен ритъм. Извън природата не съществува нищо, затова всякакви вмешателства "отвъд" са невъзможни. Така очертаната картина на света през новото време става основен стълб за материалистическия атеизъм. Бог е обявен за "безработен", тъй като всичко сякаш става автоматично. Космосът изглежда безкраен, ето защо Бог се оказва и бездомен. При подобна картина на

неутрони и електрони. Днес са известни над 300 елементарни частици. Междуременно се изясни, че повечето от тях също не са елементарни. Учените откриха, че те на свой ред се състоят от кварки. Днес има предположения, че тези микрообекти се делят на още по-елементарни частици - т. нар. струни, които също не са неразрушими. Те могат да се подложат на анниhilация, т.е. да се превърнат в други микрообекти. И въпреки очакванията те не се държат по установен начин, а

представата за природата не засяга въпросите за същността, за задълженията (етиката), за смисъла на живота. Опитайте се да си изясните смисъла на живота чрез експерименти!

Защо изобщо нещо се случва? Кой или какво поражда динамиката, която наблюдаваме? Да се позовем на природните закони тук би било просто недоразумение. Законите на природата предизвикват природните явления в толкова малка степен така, както правилата за движение по улицата -

Защо изобщо нещо се случва? Не можем да се позовем на законите на природата, защото те предизвикват природните явления в толкова малка степен, както правилата за движение по улицата - самото улично движение или счетоводните принципи - приходите на дадена фирма.

тието на материята. И това ни кара да се замислим над въпросите: откъде води началото си всичко, което става? Кой обуздава хаоса? В какво се състоят смисълът и целта на всичко случващо се? Въпросите за същността, смисъла и целта в крайна сметка си остават. И науката не е способна да им даде отговор. Ние сами трябва да решим в каква представа за света ще включим своята представа за природата.

Бог-Създател

Като християнин аз виждам в закономерностите на природата верността и надеждността на Бога. Ние можем да съществуваме и да планираме живота си само въз основа на действащите закони. Библейският текст изповядва Бога като Създател и Законодател на света. "В началото Бог сътвори небето и земята" (Бит. 1:1). Използваният тук еврейски глагол, преведен като "сътвори", означава действие, което се отнася само за Бога. Единствен Той създава, без да се нуждае от вече съществуващ материал.

И Бог установява закони на материята, които действат за всички хора: "прави слънцето Си да изгрява и над злите, и над добрите и дава гъжд на праведните и на неправедните" (Мат. 5:45). Само благодарение на природните закони ние можем да изпълним изискването за съграждане, произвеждане и съхранение. Днес обаче разбираме поясно от преди, че на нашето планиране и прогнозиране е сложен предел.

Молитвата и физиката

Сега можем да си представим, че оказалата се в ползрението на физиката отвореност на бъдещето е сфера на свободната, пълновластна намеса на

НАЙННОСТ

Съвместими ли са естествените науки и християнската вяра? Гледната точка на един физик.

процесите в тях имат спонтанен и случаен характер. В едни експерименти се проявяват като частици, в други като вълни. Днес по-голямата част от естествоизпитателите изхожда от позицията, че предстоящото поведение на струните не се поддава на обективно определение. Това доказва границите на нашите възможности да предсказваме. И така, новата представа за материята и за природните закономерности заменя старата представа на новото време. Представата за света като за машина вече е отживялост. Точните закони (например законът за запазването на енергията), макар че продължават да съществуват, не изключват случайността. Наред с тях има закони, които възникват вследствие взаимодействието на ред случайности и които допускат колебания и отклонения.

Кой е Законодателят?

Така експериментите и създадените въз основа на тях теории очертават картина на природата, способна с нарастваща точност да ни отговори на въпросите за функционирането: как пада камъкът? Как се разпространяват вълните? Как става обмяната на веществата в клетката? Но

самото улично движение или пък счетоводните принципи - приходите на дадена фирма. Природните закони описват явленията, но не са причина за тях. Ето как физикът Стивън Хокинг пише за това: "Кой вдъхва дихание на уравненията и създава за тях вселена, която могат да опишат? Обичайният метод, по който науката си създава математически модел, не е в състояние да отговори на въпроса защо трябва да съществува вселената, която този модел описва."

Недоказуемост

Представата за света, наложил се в новото време, отхвърля съществуването на Бога. Новата гледна точка също не доказва, че Бог съществува. Такова доказателство не може да предложи нито една наука. Това би било нещо като опит Бог да се вкара в епруветка. И все пак новите познания предпоставят възвръщане на свободата по отношение на вярата и мисленето. В своята методическа ограниченост съвременната представа за природата разграничава области, които надхвърлят нейното разбиране. Би било прекалено да изискваме тази представа да ни даде безопасност и сигурност, например по въпроса за би-

Бога. Той например може по този начин спонтанно да реагира на нечия молитва.

Може би собственият ни опит ще ни помогне да разберем такива действия на Бога, които обуславят факта, че светът не е машина, а по-скоро организъм, подобен на нашето тяло. Много неща в него стават закономерно, "автоматично". Но организъмът ни реагира също на импулсите на нашата воля и ни се подчинява, при това без да нарушава законите на природата. Вярно е, не знаем как протича в действителност предполагаемият тук процес на взаимо-

действие. Бог се труди над Своето творение - за християнина това е очевидно. Как обаче го прави, ние не знаем. Способни сме само да покажем възможностите на мисленето в рамките на нашата актуална картина на света, за да преодолееме по този начин мисловните бариери. По принцип това би било изразяване на християнското вероизповедание на естественонаучен език. За щастие днес това е по-лесно и става по-непринудено, отколкото през миналото столетие, когато представата за природата е била превърната в идеология на материалистичната картина на света.

Божията гаранция

Според свидетелството на Библията Бог е не само Създател и Законодател, но и Пазител на света. В Новия Завет се говори за Исус Христос: "Чрез Него бе създадено всичко... и Той е преди всичко и всичко чрез Него се сплотява" (Кол. 1:16-17). По Неговата воля вселената ще съществува, докато не дойде времето на новото небе и новата земя. Като има-

Въпросите за същността, смисъла и целта в крайна сметка си остават. И науката не е способна да им даде отговор.

ме предвид физическите закони за съхранението, можем да се досетим, че тук се съдържат силите на хаоса.

Във всеки случай след потопа Бог еднозначно обещава на Ной временно съхраняване на законите: "Докато съществува земята, сеитба и жътва, студ и горещина, лято и зима, ден и нощ няма да престанат" (Бит. 8:22).

Ние, естествоизпитателите, нямаме по-дълбоки познания, когато днес говорим за запазване на енергията и за орбитален момент. Не сме в състояние да отговорим с научни средства на въпроса защо природните закони с времето не се променят, защо са постоянни. Фактът, че слънцето изгаря всеки ден, изведнъж поражда съмнение и ни кара отново да се удивляваме.

Списание
„IDEA“, 11.01.2006

http://www.БЕЗГРЪНА... НА ЕДНА РЪКА РАЗСТОЯНИЕ

Светът не е същият

След събития като Холокоста, взривяването на атомната бомба, падането на Берлинската стена, изобретяването на интернета и пр. светът не е същият. Подобни събития променят самите нас, независимо дали го съзнаваме, или не.

Ако става дума за научни открития, те, от една страна, възвеличават човека, от друга, показват деградацията му (например приложението на атомната енергия). В Своята милост обаче Бог ни избява от саморазрушение: "Защото по благодат сте спасени, чрез вяра, и то не от самите вас; това е дар от Бога; не чрез дела, за да не се похвали никой" (Еф. 2:8-9).

ПРОДЪЛЖАВА НА СТР. 32